

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΕΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΝ/ΛΙΝ

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΚΕΡΑΤΟΣ

Ἡ Κωνσταντινούπολις, ὡς θέαμα ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου, εἶνε ὄνειρωδῶς ὡραία. Γοητεία γραμμῶν καὶ χρωμάτων. Ἄλλὰ ἔχει τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν διάρκειαν ὀνείρου. Τὸ ἤγγισες; ἀπεβιβάσθης εἰς τὸ Καράκιοϊ; Ἡ ὄπτασία διελύθη. Θὰ ἀφυπνισθῆς εἰς τὴν πλέον οἰκτρὰν πραγματικότητα. Τρίβεις τὰ μάτια σου ἐκπληκτος. Ἀμφιβάλλεις ἂν εὐρέθης ἔξαφνα εἰς πόλιν ἢ μέσα εἰς φρενοκομεῖον. Σοῦ ἔρχεται αὐτομάτως ἡ σκέψις νὰ φύγῃς μὲ τὸ ἴδιο βαπόρι. Ἄλλ' ἀφοῦ ἀπετόλμησες τὸν ἠρωϊσμόν τῆς ἀποβιβάσεως, θὰ εἶνε κρῖμα βέβαια νὰ μὴ ἐπισκεφθῆς τὴν Σταμπούλ, τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὸ Φανάρι, τὰς ὡραίας ἐκπλήξεις τῶν Πριγκηπονήσων, τὸ θαῦμα τοῦ Βοσπόρου, τῆς ἐμπορφιῆς καὶ τὰ θέλγητρα τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς. Ἄλλὰ πῶς; Διὰ νὰ διευθυνθῆς εἰς ὅλα αὐτὰ

Ὁ χαλβατζῆς τοῦ Γαλατᾶ

τὰ σημεῖα, πρέπει νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ φοβερὸν πουργατόριον — τὴν ξυλίνην πλωτὴν γέφυραν τοῦ Κερατίου, ἐπὶ τῆς ὁποίας διασταυροῦνται συγκρουόμενα ἀπὸ τὸ πρωτὶ ἕως τὸ βράδυ ὀγκώδη καὶ πολύβοα ἀνθρώπινα ρεύματα, βαρύγδουποι καταρράκται κοσμικῆς κινήσεως. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς σὲ ἀναμένει ἡ σκληροτέρα δοκιμασία.

Κύματα λαῶν ἀπ' ἀντικρὺ ἐκβραζόμενα πρὸς τὴν ἔξοδον τῆς Γεφύρας, ἄλλα κύματα πλήθους κατερχόμενα ἀντιθέτως ἀπὸ τὸ Πέραν καὶ τὰ δαιδαλώδη σοκάκια τοῦ Γαλατᾶ πλημμυροῦν τὴν

πρὸ αὐτῆς στενὴν περιοχὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν μόλις θὰ ἐχωροῦσε νὰ ξεδιπλωθῇ ἀνέτως μία φοῦχτα ἀθηναίων διαδηλωτῶν. Καὶ ὅμως

Ὁ γεμιστζῆς
(πωλῶν ὀπωρικὰ)

σμου. Μὴ λησμονῆς ὅτι ἡ Γέφυρα τοῦ Κερατιοῦ ἐνώνει δύο κό-

Ὁ μαλουκτζῆς

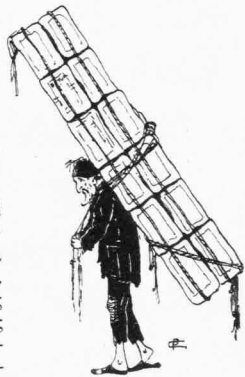
συντιθέμενα, διαλυόμενα καὶ ἀνανεούμενα ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον μωσαϊκὰ κεφαλῶν, τύπων, κουστουμιῶν, στολῶν, χρωμάτων: φε-

ἀπὸ τὴν μικρὰν αὐτὴν πλατεῖαν... πλατεῖαν; κάθε ἄλλο! Πλατεῖται δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ. Ἡ ἀχανὴς μεγαλόπολις ἀναπνέει χωρὶς πνεύμονας. Δι' αὐτὸ κινεῖται ὡς ἀσθματική. Ὅπως δὲν ὑπάρχουν καὶ μεγάλοι ἀρτηριαὶ κυκλοφορίας — εὐρεῖται λεωφόροι. Ἡ λεγομένη Μεγάλῃ Ὁδὸς τοῦ Πέραν εἶνε ἕνας ἀστεῖος εὐφημισμὸς, σχολιὸς, ἐλικουσιδῆς, ἀπελπιστικὸς. Εἰς τὴν στενόχωρον λοιπὸν αὐτὴν γούθραν τοῦ Γαλατᾶ, τὴν διαρκῶς ξεχειλίζουσαν, εἰσρέουν καὶ ἐξορμοῦν παταγωδῶς, ὡς εἰς μισγάγκειαν, ἀέναοι χεῖμαρροι πλήθους πάσης φυλῆς καὶ ἐθνικότητος.

Ἐὰν θέλῃς νὰ ἰδῆς ὅλην τὴν Κων/λιν παρελεύουσαν ὡς ἀτελείωτον ταινίαν κινηματογράφου, δὲν ἔχεις ἢ νὰ σταθῆς ἐπὶ δύο-τρεῖς ὥρας εἰς ἓν ἄκρον τῆς Γεφύρας ἢ ἀπὸ τὸ ὕψος γειτονικοῦ ἐξώστου. Ἐμπρὸς σου θὰ ἐκτυλιχθῇ τὸ περιεργότερον, τὸ πλέον ἀλλόκοτον καὶ ἐξωφρενικὸν θέαμα τοῦ κόσμου. Μὴ λησμονῆς ὅτι ἡ Γέφυρα τοῦ Κερατιοῦ ἐνώνει δύο κόσμοις, δύο πολιτισμοὺς ἀντιθέτους, τὸν ἀνατολικὸν καὶ τὸν εὐρωπαϊκόν: τὸ Σταμποῦλ μὲ τὸν Γαλατᾶν καὶ τὸ Πέραν. Δι' αὐτῆς ἐπικοινωνεῖ ἡ μισὴ Κων/λις μὲ τὴν ἄλλην μισήν. Ἡ ταμειευτικὴ σοφία τῶν τούρκων ἐκανόνισε τὰ πράγματα οὕτω πως, ὥστε ὀκτῶ-δέκα πόλεις καὶ ὑπερεκατὸν προάστεια νὰ διέρχωνται μοιραίως διὰ τοῦ ξυλίνου ἐκείνου γεφυρώματος, τὸ ὁποῖον σαλεύει καὶ στενάζει τρίζον σπαρακτικῶς ὑπὸ τὸν ἀνθρώπινον φόρτον. Ἄρκει νὰ μάθῃς ὅτι κάθε διαδάτης πληρῶνει ὡς διόδια ἕνα μεταλλίκι — δέκα παράδες. Εἶνε ὁ ἐντερικὸς σωλήν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον περνοῦν ἑκατοντάδες χιλιάδων λιρῶν κατ' ἔτος!

Ἔτσι ἡ Γέφυρα, καθ' ὅλον τὸ μῆκος, μυρμηκιᾶ ἀπὸ πλήθη πυκνὰ καὶ πολύμορφα. Καὶ διασταυροῦνται τούρκοι, ἀρμένιοι, ἑλλη-νες, ἐβραῖοι, φραγκολεβαντῖνοι, κούρδοι, κινεζοί, τάταροι, ἀτσιγγανοί, καραμανλῆδες, ἄραβες, εὐρωπαῖοι, ὄλοι αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ βλέπεις νὰ κινουῦνται ὀλονὲν συγχεόμενα,

σάκια κόκκινα επιπολάζοντα ὅσων παπαροῦνες τοῦ ἀγροῦ, καὶ μέσφ αὐτῶν, ὡς λευκάνθεμα, πτερὰ καὶ δαντελλώματα γυναικείων καπελλίνων, καφτάνια γαλάζια, σαρίκια ἄσπρα, φαθάκια κίτρινα, ἴψηλά καπέλλα, βερμπούλικες, καλυμαύχια, γιασμακία βουσσινιά, φερετζέδες, κεφαλόδεσμοι πράσινοι, τιάραι, κιουλάφια. Καὶ περνοῦν, περνοῦν καὶ συμφύρονται ἄντεριά, τσουμπέδες, βεντιγκότες, τσεμπέρια, τουζλούκια, βάσα, γοῦνες τριχωτές, βράκες, ἀτλαζωτὰ περικόρμια, φουστανέλλες ἀρβανίτικες, σάλια νταμωτά, στολές χρυσοκέντητες καὶ κουρέλια ξεθωριασμένα, μορφαὶ γαλακτώδεις καὶ ὄψεις βερνικωμένοι, πρόσωπα φαρφουρένια καὶ μοῦτρα χαλκοπράσινα. Ἐδῶ γύφτισσες ἀκτένιστες καὶ ξυπόλυτες μὲ δέρμα προύντσινον καὶ δίπλα ἀφράτες ἀρμένισσες μὲ γοθάκια ἰλομέταξα. Νεράιδες τῶν σαλονιῶν καὶ Μέγαιραι τοῦ καντουνιοῦ. Νά, καὶ δύο ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους μὲ πρόσωπα φεγγαρένια ὑπὸ τὸν κάτασπρον πέτασον. Καὶ παραπλεύρως σαντέζα φκειασιδωμένη μὲ στήθη προπετῆ. Καὶ διολισθαίνουν συχνὰ μέσα εἰς τὴν διεθνή αὐτὴν σαλάταν χανούμισσες λιγερές ὡς μεταξωτὰ ντόμινα ἀποκρηγάτικα. Ἴδου καὶ μία φαλάκρα καπουτσίνου στίλβουσα καὶ ἐπιπλέουσα ὡς κολοκύνθη. Καὶ δίπλα πυργούμενος περσικὸς κίδαρις. Ἐδῶ καθάσῃς προξενείου μὲ φόρμαν καὶ ὕφος ἀρχιστρατήγου. Καὶ παρέκει ἀλθανὸς στρηφομύσταξ μὲ δλόκληρον ὄπλοστάσιον εἰς τὴν ζώνην. Καὶ συνωστίζονται φύρδην-μίγδην ἱμάμινες, οὔλεμάδες, δερβίσιδες, φλάροι, παπάδες, κουλουρτσῆδες, βωποπῶλαι, λουστροι, χαμίνια, ἀγάδες, ζαπτιέδες, ζεῖμπέκαι, χαμάλιδες φορτωμένοι, ζητιάνοι ψωραλέοι, μπέηδες ὀλοστρόγγυλοι. Σύμπλεγμα γλωσσῶν, φυλῶν, θρησκευτῶν, ἐπαγγελματῶν, κοινωνικῶν τάξεων. Ἐκεὶ διαγκωνίζεται ἡ βελουδένια ἀριστοκρατία μὲ τὰ βράκη τοῦ ὄχλου, ἡ χλιδῆ μὲ τὴν ἀθλιότητα, ὁ πλοῦτος μὲ τὴν πείναν. Καὶ διὰ τὴν διασχίσεως ὄλην ἐκείνην τὴν ἀνθρωπόμαζαν, πρέπει νὰ ἦσαι ὄπλισμένος μὲ εὐστροφίαν αἰλούρου καὶ δεξιότητα ἀκροβάτου. Μιμεῖσαι τὸ σοφὸν μεστριωτικὸν βᾶδισμα: τρία βήματα ἔμπρὸς καὶ ἓνα σημειωτόν. Δὲν βαδίζεις: σπρώχνεσαι, κάμπτεσαι, ξεγλιστράς, παραμερίζεις, ζυμώνεσαι, πηδάς. Πηδάς, διότι εἰς κάθε βῆμα δια-

Παλιοτενεκετζῆς ἐβραῖος?

Λαντερντζῆς

σκελιζεις κοπρόσκυλα συσφαιρωμένα εις ύπνον κατά γης. Είνε οι μόνοι ἀμέριμνοι και ασύδοτοι υπήκοοι του Σουλτάνου. Δεξιᾶ και ἀριστερᾶ ἀραμπάδες, ἀμάξια, δίφροι, κάρρα, βωδάμαξαι, γαϊδούρια, ἄλογα ἐπελαύνοντα ἀντιμέτωπα, παταγοῦντα, ἐπιτεινοντα τὸν Ἴλιγγον. Ἀπὸ τὸ πανδαιμόνιον αὐτὸ δὲν λείπουν οἱ στεντόρειοι ἐφημεριδοπῶλαι, διαλαληταὶ φρούτων και τρωγαλίων, σμῆνος μικροπωλητῶν πλανοδίων, φουσικάδες, λεμονατζήδες, γεμιτζήδες. Και μέσα εις δλην αὐτὴν τὴν ὄχλοσὴν, ἰδοὺ εις μίαν ἄκραν και ὁ σχετικὸς ἀπαραιτήτος λαντερνατζής, ἀλέθων κάποιον ἀμανέν ἀνατολιτικον. Πρόσθεσ εις ὄλα αὐτὰ τὰ ἔνθεν και ἐκεῖθεν ἀδιάκοπα οὐρλιάσματα τῶν μικρῶν βαποριῶν, τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων, τὰ ξε-

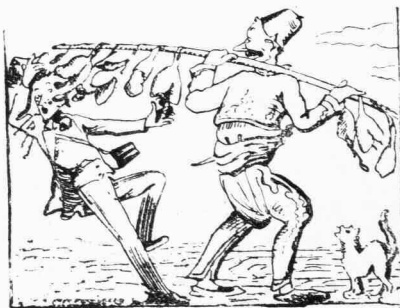

Ὁ Ἐγιαουετζής

φωνητὰ τῶν ἀχθοφόρων, τὰ ξελαρυγγίσματα τῶν χαμινίων, τὸ ποδοβολητὸν τῶν ἀλόγων, τὸ πλατάγισμα τῶν τροχῶν, και θὰ ὁμολογήσῃς ὅτι κωμικοτραγικώτερον θέαμα δὲν ὑπάρχει ἄλλο ἀπὸ τὴν Γέφυραν τοῦ Κερατίου, ἢ ὁποία ἀξίζει, μὰ τοὺς δαίμονας, νὰ ὀνομασθῇ ἡ Γέφυρα τοῦ Ἐξωφρενισμοῦ !! . . .

[Ἐν Κων/λει, Μάιος τοῦ 1908]

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Σκηναὶ και θεάματα εις τοὺς δρόμους τοῦ Γαλατῆ